

9. Проект Кодексу законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Муніципальний кодекс України). Номер, дата реєстрації: 6287 від 13.12.2000. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=9491
10. Зміни до Конституції України в частині децентралізації влади. Фінальний звіт за результатами інклюзивних позапарламентських публічних консультацій «Зміни до Конституції України у частині децентралізації через консенсус». Проект тексту змін до Конституції України в частині децентралізації влади. 29.11.2021. URL: <http://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42960.pdf>
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» від 12 травня 2022 року № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-IX#Text>

Ключові слова: конституція, Верховна Рада, парламент, інституційне, законодавче забезпечення територіального врядування, органи публічної влади.

Key words: constitution, Verkhovna Rada, Parliament, institutional, legislative support of territorial governance, public authorities.

МАТЮШИНА ІННА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри філософії, кандидат філософських наук*

МАГІСТЕРСЬКИЙ ТЕСТ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ VERSUS ТЕСТ ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАВНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Вища освіта України зазнає поступових змін протягом останнього десятиліття, майже кожен навчальний рік «приносить» трансформації в умовах, принципах навчання, формуванні та формулюванні навчальних дисциплін тощо. Цього навчального року (2021-2022) Міністерством освіти і науки України було заплановано розширення списку галузей знань, які вимагають складання особливого «Магістерського тесту навчальної компетентності» (далі МТНК) для вступу на магістерський рівень вищої освіти, до цих галузей знань відносяться: «Соціальні та поведінкові науки», «Журналістика», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», «Міжнародні відносини» (крім спеціальності 293 «Міжнародне право»). До цього навчального року з 2017 року подібний Тест загальної навчальної правничої компетентності (далі ТЗНПК) складали лише здобувачі, які прагнули отримати магістерський ступінь зі спеціальності «Право».

У зв'язку з цим виникає низка питань:

- чим відрізняються ці тести?
- чи врахували укладачі тестів помилки попередніх сесій?

– чи було враховано зауваження, які спеціалісти, переважно українські логіки, неодноразово висували до ТЗНПК?

Перше питання достатньо важливе, оскільки при розширенні галузей знань, до здобувачів яких спрямовані ці тести, ймовірно, мають бути узагальнені вимоги, сформульовані ті компетенції, які є універсальними для цих галузей знань, а не бути зосередженими виключно на юридичній освіті. В принципі, це відбулось. Новий тест МТНК, вимоги до якого сформульовані у наказі МОН № 158 від 11.02.2022 [1], і демонстраційний варіант якого лише нещодавно був оприлюднений і з яким можна ознайомитись на офіційному порталі ЗНО-ОНЛАЙН [2], є дещо спрощеною версією ТЗНПК. Більш того, у демонстраційному варіанті МТНК 20 з 33 завдань – це завдання з попередніх тестів ТЗНПК. Ми не будемо аналізувати різницю в цих тестах на рівні програм (вимог), оскільки програма, яка була сформульована для ТЗНПК, не була реалізована відсотків на 50, а порівняємо на рівні реалізації, тобто реальних тестів.

МТНК складається з двох компонентів: вербально-комунікативного й логіко-аналітичного. Вербально-комунікативний компонент містить новий тип завдання, пов'язаний з лінгвістичною компетенцією, а точніше: розуміння термінів іноземного походження та грамотне володіння україномовною лексикою. Друга частина цього компонента містить завдання, які у ТЗНПК називалися «Критичне мислення», а по факту перевіряли здатність розуміння тексту, та здатність порівнювати інформацію. Логіко-аналітичний компонент МТНК складається з 6 завдань, які відносились до розділу «Логічне мислення» (у ТЗНПК було 9 завдань у розділі «Логічне мислення»), та три ситуації (9 питань), які у ТЗНПК називались «Аналітичне мислення». Різниця у тому, що було додано новий тип аналітичної задачі, який містить вміння читати схеми, графіки, діаграми.

Отже, очевидно, що тест був спрощений, скоротилась кількість логічних завдань, завдань, пов'язаних з читанням та розумінням тексту, додалися інший тип лінгвістичних завдань.

На питання «чи врахували укладачі тестів помилки попередніх сесій?» можна відповісти стверджувально. Це виражається, передусім, на рівні структурування вимог та видів діяльності, які містяться у тексті Програми тесту загальної навчальної компетентності [1]. В структурі немає логічних помилок, на відміну від попередньої програми, явно було проаналізовано та усвідомлено, які саме типи завдань будуть міститися у тексті. Але все одно деякі формулювання видів діяльності, які мають перевірятися тестом, визивають принципові зауваження. Так, наприклад, пункт «1.1.3. Аналізувати та інтерпретувати інформацію з тексту/текстів» [1] визиває запитання щодо можливості об'єктивної відповіді щодо інтерпретації тексту. Інтерпретація – це робота індивідуальної свідомості, яка може містити нестандартні ходи, думки, асоціації, і тоді виникає питання, чи можна говорити про одну, єдину правильну об'єктивну відповідь щодо інтерпретації тексту/фрагменту тесту? Вочевидь, ні.

Крім того, на нашу думку, програма містить достатньо дивну позицію щодо того, що для розв'язання тесту здобувач не повинен мати спеціальних «вузькопредметних» знань, «достатніми є базові знання з математики, природничо-наукових і соціально-гуманітарних дисциплін...» [1]. По-перше, людина, яка має освіту рівня бакалаврату, вже має більш ніж базові знання з певних предметних галузей. По-друге, завдання з логічної частини явно побудовані із застосуванням логічних формул, із знанням логічних закономірностей. Практика роботи зі студентами 4 курсу демонструє, що розв'язання цих задач на рівні «базового здорового глузду» успішна у 20-30 відсотках випадків. Тобто, знання основ логіки значно підвищує успішність розв'язання цих задач. Згадаємо також і задачі з комбінаторики, які виходять за межі базових знань математики. Отже, недостатньо базового рівня знань для успішного укладання Магістерського тесту навчальної компетентності.

Останнє питання «чи було враховано зауваження, які спеціалісти, переважно українські логіки, неодноразово висували до ТЗНПК?» для нас залишається відкритим. Ми більш схилиємось до негативної відповіді на це питання. Проблема в тому, що справжнього відкритого обговорення програми, завдань так і не було, жоден спеціаліст з логіки не бере участь ані в складанні тестових завдань, ані в перевірці цих завдань. І українські логіки неодноразово вказували на логічні помилки, які містилися в попередніх тестах.

У підсумку можна сказати, що в цілому Магістерський тест навчальної компетентності є продовженням та спрощенням Тесту загальної навчальної правничої компетентності, удосконалена програма та вимоги до цього тесту.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Програми тесту загальної навчальної компетентності (наказ МОН № 158 від 11.02.2022). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/vstupna-kampaniya-2022/yedine-fahove-vstupne-viprobuвання/zatverdzeni-programi-yefvv>
2. ЗНО онлайн 2022 року в магістратуру (демоверіант). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/508/>

Ключові слова: тест загальної навчальної правничої компетентності, магістерський тест навчальної компетенції, логічне мислення, викладання логіки.

Key words: test of general educational legal competence, master's test of educational competence, logical thinking, teaching logic.